

TUNTOSARVI

N:o 17 1982

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
ilmestyy 22 kertaa vuodessa

N:o 17

ilmestyy 15 p:nä lokakuuta 1982
8. vuosikerta

JULKAISIJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

Varat tämän lehden kustannuksiin on lahjoittanut
Lions-piiri 107 N

PÄÄTOIMITTAJA

Orvokki Holopainen

TOIMITUKSEN OSOITE

Näkövammaisten Keskusliitto
Mäkelänkatu 50
00510 Helsinki 51
puh. 90-77041/227

SISÄLLYS

Hyvät Tuntosarven lukijat	1
Pohjoismaista yhteistyötä	1
Rouva Koiviston vierailu	3
Kuuden pisteen viikko	5
Ajankohtaista	6
Ilmoituksia	10
Vieras Namibiasta	11
Yhdistyksen kuulumisia	12
Keskustelua	17

HYVÄT TUNTOSARVEN LUKIJAT

Pirjo on ainakin tällä kertaa tehnyt viimeisen Tuntosarven. Hän ei ehdi tehdä lehteä että olla kuntoutus-sihteeriksi. Siksi toisten täytyy jatkaa Pirjon työtä. Ehkä vuoden vaihteessa Tuntosarvella on jo uusi vakituinen päätoimittaja. Siihen asti minä toimitan Teidän lehtenne. Nimeni on Orvokki Holopainen ja olen työssä Näkövammaisten Keskusliitossa tiedotus-sihteerinä. Toivon että te lukijat autatte minua lehden teossa lähettämällä kirjeitä minulle. Voitte lähettää kirjoituksia lehteen tai kertoa mistä haluatte minun tai jonkun muun kirjoittavan. Tuntosarvi on Teidän lehtenne teillä on oikeus sanoa, millaisen haluatte sen olevan. Kirjoitellaan.

Orvokki

POHJOISMAISTA YHTEISTYÖTÄ

Islannin pääkaupungissa Reykjavikissa pidettiin 12-16.10. kokous. Kokouksessa kaikkien pohjoismaiden, siis Ruotsin, Suomen, Tanskan, Norjan ja Islan-

nin näkövammaisjärjestöt pohtivat yhteisiä asioita. Suomesta oli mukana kuusi ihmistä. Kokouksessa puhuttiin eniten kolmesta aiheesta. Siitä, miten vaikeaa on liikkua ulkona liikenteessä kun ei näe. Toinen asia oli apuvälineet. Kolmas asia oli, että näkövammaisen on vaikea selvittää yksin kaupoissa ja ravintoloissa ja busseissa kun ei ole myyjiä eikä tarjoilijoita eikä rahastajia. Täytyy palvella itse itseään. Kuntoutusjohtaja Teuvo Ruponen, joka itse on sokea, puhui Reykjavikissa tästä asiasta.

Teuvo sanoi, että näkövammaisen on vaikea käydä kaupassa, kun pitää itse valita tavarat hyllyiltä. Kaupat vaihtavat tavaroiden paikkoja usein. Tavarapinot ovat korkeita ja voivat kaatua. Bussissa ja raitiovaunuissa ei ole enää rahastajaa. Näkövammaisen ei tiedä minne voi maksaa ja kenelle pitää näyttää matkalippu. Matkaliput pitää usein ostaa automaatista. Se on kone, jonne työnnetään rahoja ja se antaa lipun. Jos menet ostamaan pöydän huonekalukaupasta, et saa sitä valmiina. Pöytä on monessa osassa. Sinun pitää koota se itse — jos osaat. Mukana on paperi. Siinä on ohjeet. Sinun täytyy nähdä mitä siinä lukee. Maailma muuttuu huonoon suuntaan vammaisten kannalta. Kauppiaat, kunnat ja valtio eivät halua maksaa palkkaa monelle ihmiselle. Se tulee

kalliiksi. On halvempaa kun kone tekee työt ja asiakkaat palvelevat itse itseään.

Pohjoismaiden näkövammaisten järjestöjen pitää yhdessä yrittää vastustaa tällaista maailman muuttumista. Myös näkeville on hyvä, jos kaupassa on myyjä, bussissa rahastaja ja ravintolassa tarjoilija. Ihmisten kanssa voi puhua. Heiltä voi kysyä. Kone ei vastaa jos kysyy. Se ei myöskään hymyile eikä ole ystävällinen. Maailma ei saa tulla liian kovaksi. Tällaisia asioita Teuvo puhui Islannissa.

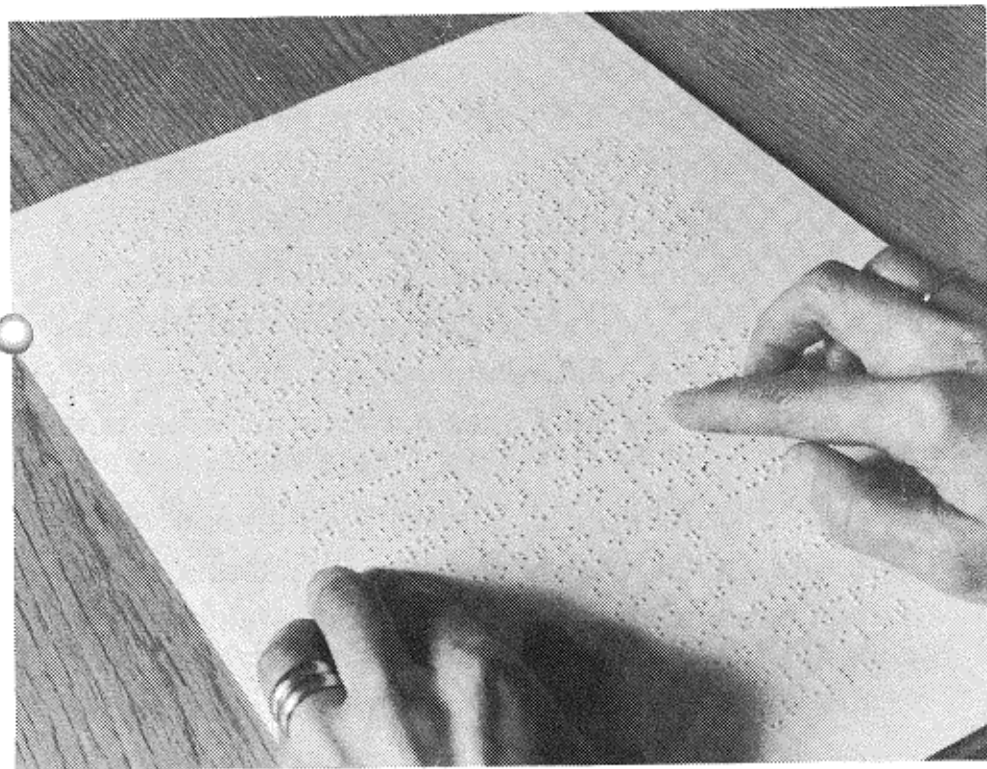
O Ho

ROUVA KOIVISTON VIERAILU

Suomen presidentin vaimo, Tellervo Koivisto kävi syyskuussa vierailulla näkövammaisten monitoimitalossa Helsingissä. Hänet oli kutsuttu katsomaan taloa. Rouva Koivisto näki, miten näkövammaisia autetaan selviämään elämästä, vaikka he eivät näe. Lasten osastolla kerrottiin lasten ja vanhempien kuntoutuskursseista. Äänittämössä Tellervo Koivisto näki kuinka äänikirjoja tehdään kasetille. Kirjapainossa hän sai kokeilla miten pisteitä luetaan. Rouva Koiviston mielestä se tuntui vaikealta.

Kun oli kierretty taloa, juotiin kahvit. Tellervo Koivisto kyseli lisää näkövammaisista. Hän oli hyvin kiinnostunut kuurosokeista. Hän halusi tietää, montako kuurosokeaa Suomessa on, miksi he ovat kuurosokeita ja kuinka he selviytyvät. Tellervo Koivisto sanoi lähtiessään, että hän on oppinut paljon uusia asioita käynnistään.

KUUDEN PISTEEN VIIKKO

Joka syksy vietetään Sokeain viikkoa. Niin on tehty jo ainakin 60 vuotta. Tänä vuonna Sokeain viikko on 21-27.11. Viikolla on aina jokin aihe. Vuonna 1980 aiheena eli teemana olivat kuurosokeat. Kymmenet lehdet kirjoittivat kuurosokeista. Televisiossa oli ohjelmaa kuurosokeista. Monet ihmiset ympäri Suomea saivat tietää millaista on olla kuurosokea.

Tänä vuonna Sokeain viikon aihe on pistekir-

joitus. Silloinkin kerrotaan myös kuurosokeista. Pistekirjoitus on monelle kuurosokealle tärkeä. Kuurosokea ei voi kuunnella äänikirjoja ja äänilehtiä. Hän tarvitsee enemmän pistekirjoituslehtiä. Niiden pitää olla kuurosokeita varten tehtyjä. Pistelehtien ja pistekirjojen tekeminen maksaa. Ne, jotka päättävät rahojen käytöstä, on saatava uskomaan että pistekirjoitus on tärkeää näkövammaisille ja kuurosokeille. Siksi pistekirjoitus on Sokeain viikon aiheena tänä vuonna.

Onko pistekirjoitus sinusta hyödyllinen taito? Oliko sitä vaikea oppia? Kirjoita siitä tänne toimitukseen ennen Sokeain viikkoa. Keskustellaan pistekirjoituksesta.

AJANKOHTAISTA

Ruotsi epäilee, että Tukholman saaristossa on vieras sukellusvene. Ruotsalaiset etsivät sukellusvenettä laivojen ja helikoptereiden avulla. Ruotsalaiset epäilevät, että sukellusvene voi olla neuvostoliittolainen. Neuvostoliitto sanoo, että Ruotsin aluevesillä ei ole neuvostoliittolaisia sukellusveneitä.

Suomi ei kutsu vierailulle Palestiinan vapautusjärjestön johtajaa Jasser Arafatia. Eduskunnan puhemies Johannes Virolainen halusi kutsua Arafatin vieraakseen. Suomen hallitus ei kuitenkaan päässyt vierailusta yksimielisyyteen. Pääministeri Sorsa ja ulkoministeri Stenbäck väittelivät kiivaasti Arafatin kutsumisesta. Lopulta Virolainen ilmoitti, ettei hän kutsukaan Arafatia.

Suomen eduskunnan puhemies Johannes Virolainen on valittu Parlamenttien välisen liiton puheenjohtajaksi.

Suomalainen kilpa-autoilija Keijo »Keke» Rosberg on voittanut kilpa-autoilun maailmanmestaruuden. Keke voitti nopeiden Formula-autojen kilpailusarjan. Maailmanmestaruuskilpailuun kuuluu monta osakilpailua. Maailmanmestaruuskilpailu kesti monta kuukautta. Keke on nyt käymässä Suomessa. Hän on tavannut puhemies Johannes Virolaisen.

Suomi teki devalvaation eli devalvoi markan. Nyt ulkomaan raha maksaa suomalaiselle vähän enemmän kuin ennen. Siksi myös ulkomaisten tavaroiden hinta nousee. Hallitus on kuitenkin määrännyt hin-

tasulun. Hintasulussa olevien tavaroiden hintaa ei saa nostaa pariin kuukauteen.

Miksi devalvaatio tehtiin? Siksi, että suomalaisten olisi helpompi myydä omia tavaroitaan ulkomaille. Suomalaiset tuotteet ovat nyt esimerkiksi Saksassa halvempia kuin ennen.

Hallituksessa olevat kansandemokraatit vastustivat devalvaatiota. Heillä oli oma ohjelmansa talouden kohentamiseksi. Siihenkin kuului pieni devalvaatio. Pääministeri Sorsa on sanonut, että kansandemokraatit joutuvat eroamaan hallituksesta. Kansandemokraatit eivät ole vielä päättäneet, eroavatko he. Tästä asiasta väitellään kiivaasti.

Tsekkoslovakian pääministeri Lubomir Strougal saapui Suomeen. Hänen tarkoituksensa on neuvotella Suomen ja Tsekkoslovakian välisestä kaupasta. Suomeen tuodaan Tsekkoslovakiasta runsaasti tuotteita. Suomesta viedään Tsekkoslovakiaan paljon vähemmän.

Puolan vapaa ammattijärjestö Solidaarisuus on lakautettu. Solidaarisuuden lakkautti Puolan parlamentti eli kansanedustuslaitos.

Lahtelainen Kuusysi on voittanut jalkapallon Suomen mestaruuden. Toiseksi tuli HJK Helsingistä ja kolmanneksi Valkeakosken Haka.

Suomen Pankin pääjohtaja Ahti Karjalainen on lähtenyt virkavapaalle. Ahti Karjalaisella on alkoholiongelmia. Ne ovat syy hänen virkavapauteensa.

Useita virkamiehiä epäillään lahjusten ottamisesta. Lahjuksia on tarjonnut sähkölaitteita valmistava Siemens. Poliisi on pidättänyt useita virkamiehiä. Viimeksi on pidätetty Valtion rautateiden koneosaston johtaja Jaakko Toivanen.

Lahjusjutun tutkiminen aloitettiin Helsingin metrotoimistosta. Metrotoimiston johtaja Valtanen pidätettiin, koska hän oli vaatinut lahjuksia.

Uudet varusmiehet astuvat palvelukseen 12. loka-kuuta. Heitä on yli 12000.

Porvoon piispanvaalissa on valittu ensimmäiselle ehdokassijalle Erik Vikström. Hän on uuden arkkipiispan John Vikströmin veli.

Puolalaisilla telakoilla Gdanskin kaupungissa on alkanut lakko. Lakko alkoi siksi, että hallitus lakkautti vapaan ammattijärjestön Solidaarisuuden.

Savonlinnan oopperajuhlat pidetään taas ensi kesänä. Lippujen myynti on aloitettu. Ensimmäisenä päivänä 4. lokakuuta myytiin yli 20000 lippua. Nyt on myyty jo yli 30000 lippua.

ILMOITUKSIA

Tukihenkilöiden järjestämät myyjäiset on 30.11.82 kello 11.00 - 16.00 Näkövammaisten Keskusliiton monitoimitalossa Helsingissä.

Keväällä järjestetään kolme viikkoa kestävä kurssi kuurosokeille.

Näkövammaisten Keskusliiton kurssiosasto on jo usean vuoden ajan järjestänyt kaksiviikkoisia sopeutumisvalmennuskursseja kuurosokeille. Kuurosokeat ovat usein sanoneet: »Olisi hyvä jos meille järjestettäisiin vähän pidempi kurssi». Esimerkiksi pistekirjoitusta ei ehdi oppia kahdessa viikossa. Valkoisen kepin käyttöä ja liikkumista yleensä ei myös-

kään ehdi oppia kahdessa viikossa. Kurssikeskuksen väki on päättänyt, että maaliskuussa 1983 järjestetään kuurosokeille kolme viikkoa kestävä kurssi. Suunnitelmien mukaan kurssi alkaa 8. päivänä maaliskuuta ja päättyy 25. päivänä maaliskuuta 1983. Nyt on siis mahdollista saada vähän pidempiaikaista opetusta. Jos tiedät, että tarvitsisit tällaista kolmen viikon kurssia niin sinun kannattaa hyvissä ajoin ottaa yhteyttä oman alueesi kuntoutussihteerin. Kuntoutussihteerit auttavat näissä kurssiasioissa. Nyt kannattaa lähteä mukaan opiskelemaan oikein toden teolla.

NAMIBIASTA VIERAS NÄKÖVAMMAISTEN AMMATTIKOULULLA LEPPÄVAARASSA

Namibian vieraan nimi on Joseph Halueendo, mutta häntä kutsutaan lempinimellään Fikaneeniksi.

Joseph on kuuleva ja näkevä mies. Hän on Engelan näkövammaisten koulun johtaja. Engela on Namibiassa, Lounais-Afrikassa.

Josphilla on vaimo ja 7 lasta, omassa kodissaan. Hän palaa heidän luokseen kesällä -83.

Joseph oli 2 vuotta sitten täällä Suomessa tu-

tustumassa meidän Suomen näkövammaisten oloihin.

Tänä vuonna Joseph tuli Suomeen opiskelemaan itselleen pätevyyttä aikuisten näkövammaisten ammatilliseen opetustyöhön. Joseph on nyt Leppävaarassa Näkövammaisten Ammattikoulussa kevääseen asti.

Hän seuraa opetusta, että hän voi myöhemmin opettaa oppilaitaan Namibiassa. Joseph on myös seuraamassa meidän kuurosokeiden opetusohjelmaa.

Joseph osaa viittoa Namibian viittomakielellä ja hän haluaa seurata myös meidän viittomakieltämme.

Myöhemmin Näkövammaisten Ammattikoululle tulee 2 afrikkalaista näkövammaista oppilasta.

Me toivomme heille viihtyvyyttä täällä Suomesa.

Ulla Tikkanen

YHDISTYKSEN KUULUMISIA

Inger Lindgren

Syksy etenee, puissa on jo aivan keltaiset lehdet ja kylmä tuuli puhalttaa. Toimintavuosi alkaa olla lopussa. Viimeiset kurssit ovat menossa. Helsingissä

ryhmä kuurosokeita on peruskurssilla monitoimitalossa ja Pajulahdella toinen kurssi urheilee, ulkoilee ja hoitaa kuntoaan. Kun saat tämän lehden käteesi nämäkin kurssit ovat jo ohi. Edessä on työntekijöillä kotikäynti kausi. Yhteistä ohjelmaa meille kaikille on vielä pikkujoulu. Tänä vuonna pikkujoulua vietetään Motelli Leppäkertussa. Motelli sijaitsee Kuopion ja Varkauden lähellä. Kuopiosta Leppävirralle on noin 60 kilometriä ja Varkaudesta noin 20 kilometriä. Motellin kohdalla pysähtyy linja-autojen vakiovuorot. Pikavuorot jäävät noin 1 kilometrin päähän. Luulisin, että kannatta valita vakiovuoro. Lyhyellä matkalla linja-auto ajaa nopeasti ja on helpompi jäädä pois motellin kohdalla. Pikkujoulun yhteydessä on tänä vuonna järjestöpäivä. Vuosikokous päätti keväällä, että pikkujoulun yhteydessä käydään läpi yhdistyksen asioita. Suomen Kuurosokeat ry:n säännöissä sanotaan, että yhdistyksellä on ainoastaan yksi vuosikokous. Yhdistyksen jäsenet halusivat kuitenkin tietoja esimerkiksi yhdistyksen taloudesta jo syksyllä. Niin sitten vuosikokousväki päätti, että joulujuhlan yhteydessä tulevaisuudessa aina on tällainen tiedotuspäivä jota kutsutaan järjestöpäiväksi. Toivottavasti mahdollisimman moni jäsen lähtee mukaan. Jos joku ei vielä ole liittynyt yhdistykseen

jäseneksi niin hän voi liittyä maksamalla liittymismaksu joka on 30:-. Pikkujouluissa on mukana jäsenkortteja ja postisiirtokortteja joilla liittymismaksun voi maksaa. Jäseneksi pääsevät sellaiset henkilöt joilla lääkärintodistuksen tai kuntoutussihteerin todistuksen mukaan on vaikea-asteinen yhdistetty kuulonäkövamma. Jäseneksi pääsee myös kuurosokean puoliso (mies tai rouva) tai joku toinen lähiomainen esimerkiksi lapsen vanhemmat. Tällähetkellä yhdistyksellä on 205 jäsentä. Kuurosokeita on koko maassa tiedossa noin 450 heistä alle 16-vuotiaita lapsia noin 70. Moni ei siis vielä ole yhdistyksen jäsen. Olisi mukavaa jos kuurosokeat haluaisivat liittyä yhdistyksen jäseneksi, silloin heillä olisi suuremmat mahdollisuudet vaikuttaa päätöksiin. Ainoastaan (vain) yhdistyksen jäsenet saavat osallistua vuosikokoukseen ja päätösten tekoon siellä. On tärkeää, että mukana päätöksiä tekemässä on mahdollisimman moni vaikeasti kuulonäkövammaisen eli kuurosokean henkilö. Tällä hetkellä yhdistyksellä ei ole lainkaan jäsenmaksua. Jäseneksi pääsee maksamalla yhden kerran tuo edellä mainittu 30:- liittymismaksu.

Tässä lehdessä on usein puhuttu Leijonista. Tiedätte, että juuri Leijonat antavat rahaa tämän lehden tekemiseen ja julkaisemiseen. Nyt laulavat Leijonat

ovat tehneet musiikkikasetin jota myydään kuurosokeiden hyväksi. Kasetilla laulavat tunnetut mieslaulajat suomalaista kansanmusiikkia ja suomalaisia laulelmiä. Kasetin nimi on: »Lämmöllä ja lähekkäin» ja tunnussävelen laulaa Pauli Räsänen. Kasettia myydään Leijonien välityksellä ja sen hinta on 50:-. Muistatte kai, että Leijonat eli Lions on kansainvälinen hyväntekeväisyysjärjestö. Leijonat ovat olleet usein mukana ihmisten hätää lievittämässä (tehdä helpommaksi). Esimerkiksi Norjassa tämä Leijona-järjestö on kokonaan kustantanut ja rakentanut norjalaisten kuurosokeiden palvelutalon jonka nimi on Eikholt. Myös suomalaiset Leijonat ovat olleet kiinnostuneita Suomeen rakennettavasta kuurosokeiden omasta palvelutalosta. Leijona-järjestö järjestää silloin tällöin suurkeräyksen ja varat luovutetaan johonkin hyvään tarkoitukseen. Toivottavasti Leijonat muistavat kuurosokeat ja heidän palvelutalooaan sitten kun järjestävät seuraavan suurkeräyksen.

Tukihenkilökoulutus jatkuu. Kolmas tukihenkilökurssi päättyy aivan pian. Mukana on mukavia ihmisiä jotka ovat kiinnostuneita kuurosokeiden asioista. Seuraava tukihenkilökurssi on tarkoitus aloittaa ensi vuoden alussa. Jos sinulla on lähelläsi joku henkilö joka mielestäsi tarvitsee tätä koulutusta voi-

dakseen paremmin toimia sinun kanssasi niin ehdota hänelle, että hän lähtisi kurssille mukaan. Kurssi on seuraavanlainen. Ensin järjestetään aloittava viikonloppukurssi jolloin saadaan tietoa erilaisista perusasioista. Sitten seuraa noin 8 kuukauden tauko jolloin toivotaan, että tukihenkilöt osallistuisivat kursseille, leireille, tai tekisivät kotikäyntejä kuurosokeiden kotiin. Lopuksi on vielä toinen viikonloppukurssi jolloin keskustellaan sellaisista asioista joita tukihenkilöt ovat toivoneet. Sosiaalihuollituksen edustaja on toivonut, että saataisiin mukaan ihmisiä myös sosiaalitoimistoista, terveyskeskuksista jne. Näille ihmisille olisi tärkeää saada tietoa kuurosokeista nyt kun sosiaalilainsäädäntö muuttuu vuonna 1984. Ensi vuonna on tarkoitus järjestää kurssi myös lasten tukihenkilöille. Lasten kurssin järjestää kuulonäkövammaisten lasten kuntoutuskeskus. Aikuisten kurssin vetävät Kaija Salekari ja Inger Lindgren. Sointu Koskinen joka itse on ahkerasti toimiva tukihenkilö on luvannut pitää yhteyttä tukihenkilöihin tulevaisuudessa kirjoittelemalle heille ja lähettämällä materiaalia. Toivottavasti saadaan paljon uusia ihmisiä mukaan. Tukihenkilöitä tarvitaan niin moniin eri asioihin. Tukihenkilö voi olla kuurosokean ihmisen ystävä tai perheen ystävä, hän voi olla tavallinen ihminen joka

osallistuu toimintaan kursseilla ja leireillä, hän voi olla henkilö joka omalla alueellaan tiedottaa kuurosokeiden asioista esimerkiksi kuntatasolla, hän voi olla yhteyshenkilö jolle voi soittaa ja pyytää apua esimerkiksi leirimatkojen järjestelyissä jne. Tällä hetkellä yritetään kuitenkin erikoisesti löytää tukihenkilöitä kuntatasolla. Tässä näitä tämän hetken kuulumisia jo olikin. Hyvää syksyn jatkoa kaikille lehden lukijoille ja hyvää päätoimittajakauden alkua Orvokki Holopaiselle, Näkövammaisten Keskusliiton tiedotussihteerille, joka toistaiseksi on ottanut tämän lehden siipiensä suojaan.

KESKUSTELUA hollantilaisen Mieke Struikin ja Gerrit van der Meyn kanssa

Mieke Struik on noin 40 vuotta vanha kahden tytön äiti. Hän on vaikeasti kuulonäkövammaisen. Mieke kuulee vielä selvää puhetta ja hänen näkökenttensä on noin 10 astetta. Hänen harrastuksensa on maalaaminen. Aikaisemmin hän teki suuria töitä. Hän maalasi suuria tauluja, koristeli suuria esineitä. Sitä mukaan kun hänen näkönsä on muuttunut huonommaksi hän on siirtynyt tekemään pienempiä töitä. Hän maalaa nyt niin sanottuja miniatyyreja (hyvin

pieniä töitä). Vierailijoille (Kaijalle ja minulle) hän antoi kauniit pienet käsinmaalatut munat. Niihin oli hyvin pienellä pensselillä maalattu kukkia ja lintuja. Mieke sanoi, että tällaiset pienet maalaustyöt ovat hyvin sopivat sellaiselle henkilölle jolla on vain pieni näkökenttä jäljellä. Kävimme Kaijan kanssa Miekeä tapaamassa hänen kauniissa kodissaan. Hän asui rivitalossa jota ympäröi kaunis puutarha. Mieke oli kutsunut meidät käymään sillä Hollannissa ei ole vielä kuurosokeiden yhdistystä ja hän oli kuullut, että meillä Suomessa on oma yhdistys. Mieke ja muutama muu kuulonäkövammaisen henkilö olivat päättäneet perustaa Hollantiin kuulonäkövammaisten yhdistyksen. Kerroimme, että meillä Suomessa kaikki kuulonäkövammaiset eli kuurosokeat kuuluvat samaan yhdistykseen. Mieke oli luullut, että täytyisi perustaa monta yhdistystä. Hän luuli, että täysin kuurosokeilla pitäisi olla oma yhdistyksensä, kuulovammaisilla, näkövammaisilla omansa ja niin edelleen. Mieke ei myöskään tiennyt kuka on kuurosokea ja me kerroimme hänelle yhteispohjoismaisesta määritelmästä jossa sanotaan, että henkilö on kuurosokea kun hänellä on vakava-asteinen yhdistetty kuulo-näkövamma. Tämä tarkoittaa, että kuurosokealla henkilöllä voi olla vähän näköä tai vähän kuu-

loa tai jopa molempia vähän jäljellä. Mieke piti huonona asiana sitä, ettei kuurosokeilla ole omia työntekijöitä. Kuurosokeille ei Hollannissa järjestetä yhteistä ohjelmaa. Tästä syystä kuurosokeat eivät tapaa toisiaan. Kuurosokeilla ei ole mahdollisuutta keskustella toistensa kanssa omista asioistaan. Mieke olisi kovasti halunnut tavata ihmisiä joilla on samanlainen vamma kuin hänellä itsellään. Hollannissa ei myöskään ole tulkkipalvelua ja tästä syystä kuurosokeiden on vaikea osallistua. Kuurosokeat ovat hyvin riippuvaisia siitä, että joku hyvää hyvyttään auttaa. Mieke piti suomalaista kuurosokeiden yhdistystoimintaa hienona asiana. Hän toivoi myös, että Hollannissa alettaisiin järjestää leirejä ja kursseja kuurosokeille.

Gerrit van der Mey on noin 60 vuotta vanha mies. Hän elää yhdessä näkevän, kuulevan vaimonsa kanssa pienessä kaupungissa jonka nimi on Dieren. Myös Gerrit asuu rivitalossa. Hollannissa tällaiset rivitalot ovat hyvin tavalliset. Harvat ihmiset asuvat siellä kerrostaloissa. Rivitalot ovat usein kaksikerroksisia (kaksi kerrosta). Gerritin talossa oli alakerassa iso olohuone ja keittiö sekä kaunis ruokailutila. Yläkerrassa olivat lasten makuuhuoneet ja Gerritin ja hänen vaimonsa makuuhuone. Molemmat lap-

set opiskelivat toisella paikkakunnalla ja he kävivät yleensä kotona viikonloppuisin. Gerrit itse oli työssä yliopistolla tutkijana. Hän puhui selvästi vaikka oli kuuroutunut (muuttunut kuuroksi) jo hyvin nuorena. Näkövammaisen hän oli ollut syntymästään saakka. Gerritin kanssa puhuttaessa käytettiin keskustelukonetta tai sitten hänelle tehtiin sormiaakkosia käteen. Hollannissa eivät kuurot ja kuurosokeat yleensä käytä viittomakieltä. Tämä tuntuu suomalaisen mielestä kummalliselta. Meillähän Suomessa useimmat kuurosokeat käyttävät viittomakieltä. Gerrit kertoi, että hänellä ei ole ollenkaan kuurosokeita ystäviä. Hän seurustelee vaimonsa kanssa ja heidän kuulevien, näkevien tuttavien kanssa. Gerritkin sanoi, ettei hän tunne kuurosokeita siitä syystä, ettei kuurosokeilla ole mitään yhteistä ohjelmaa. Ei ole leirejä tai lyhyitä kursseja. Gerritin vaimo sanoi myös että hän haluaisi tavata kuurosokeiden perheenjäseniä. Olisi paljon yhteistä puhuttavaa ja olisi mielenkiintoista kuulla miten toiset ovat ratkaisseet jokapäiväiseen elämään liittyvät ongelmat. Gerritin vaimo joutuu jatkuvasti toimimaan miehensä tulkkina. Ketään muuta ei ole ja joskus jatkuva tulkkaaminen tuntuu raskaalta. Eräs mielenkiintoinen asia oli, että Gerrit käytti opaskoiraa. Hän sanoi, että koira

antaa hänelle mahdollisuuden olla itsenäinen. Koira opastaa lenkillä ja lisäksi se aina yhtä iloisesti on lähdössä mukaan. Sitä ei tarvitse pyytää kahta kertaa. Koira on myös mukava ystävä mutta se vaatii hyvää hoitoa niin, että se jaksaa opastaa. Gerritin talon lähellä oli vilkas (paljon liikennettä) risteys. Alussa oli vaikeaa lähteä ylittämään katua. Gerrit ei tiennyt paloiko punainen vai vihreä valo. Koirakaan ei sitä asiaa ymmärrä. Kaupunki asensi Gerritiä varten pienen laitteen liikennevalopylvääseen. Kun Gerrit haluaa ylittää kadun hän painaa nappia, sitten hän siirtää kätensä pienen laitteen päälle ja siitä hän tärinästä tuntee onko vihreä vai punainen valo. Tällainen laite olisi hyvä monessa paikassa myös Suomessa. Lopuksi Gerrit toivoi tapaavansa suomalaisia kuurosokeita seuraavassa maailmankonferenssissa joka järjestetään ensi vuonna sellaisessa kaukaisessa maassa kuin Bahrainissa. Gerritin vaimo kuitenkin vähän elikäsi näin pitkälle matkalle lähtöä. Koirallekin pitäisi siksi aikaa löytää hyvä hoitopaikka.